

Huis dat een levend lichaam wordt

Visienota van de Protestantse Gemeente Haaksbergen-Buurse

*Zomaar een dak boven wat hoofden
deur die naar stilte open staat.
Muren van huid, ramen als ogen
speurend naar hoop en dageraad.
Huis dat een levend lichaam wordt
als wij er binnengaan
Om recht voor God te staan.*

(Huub Oosterhuis)

Inhoudsopgave		Pagina
Hoofdstuk 1	Voorwoord Visienota	3
Hoofdstuk 2	Visie: bronnen van waaruit wij gemeente willen zijn	4
Hoofdstuk 3	Gemeente en samenleving: Spiritualiteit Samenleving Open gemeenschap Geloofsbeleving	5
Hoofdstuk 4	Uitdagingen: 1. Mogelijkheden op het ervaren van God 2. Geloven in deze tijd 3. Gastvrij en open 4. Kerk zijn in de samenleving 5. Prioriteit	6
Hoofdstuk 5	Tot slot	8

Hoofdstuk 1

Voorwoord

Eén van de opdrachten van de kerkenraad van de Gereformeerde kerk te Haaksbergen en van de kerkenraad van de Hervormde gemeente Haaksbergen-Buurse aan de stuurgroep is een voorstel aan te reiken om te komen tot een beleidsplan van de nieuw te vormen gezamenlijke PKN-gemeente in Haaksbergen. Geïnspireerd door het beleidsplan van de protestantse gemeente Leiderdorp besloot de stuurgroep eerst een visienota te schrijven, waarin verwoord wordt hoe wij ons toekomstig gemeente-zijn zien. Daarna kan een beleidsplan geschreven worden, waarin weergegeven wordt hoe beschikbare mensen en middelen worden ingezet om de uitdagingen uit de visienota te realiseren.

Wij nemen de bestaande situatie, waarin wij ons als kerk bevinden, serieus. Daarbij past een strategie van kerkopbouw die sterk gericht is op het hier en nu, waarin aandacht is voor het creëren van verbindingen binnen de eigen gemeente, de oecumene, de samenleving en de wereld om ons heen.

Visienota

Startpunt voor deze visienota is een beknopte omschrijving van de door ons gewenste identiteit van de nieuw te vormen gemeente.

In deze nota wordt in *hoofdpijnen* een visie beschreven, die als inspiratiebron voor het beleid van de nieuw te vormen gemeente dient. Met het motto "Huis dat een levend lichaam wordt" willen wij aangeven dat wij weliswaar beschikken over kerkgebouwen, waarmee wij in meerdere of mindere mate een emotionele band hebben, maar dat mensen vóór stenen gaan. Zo willen wij gemeente zijn en worden.

In een korte uitdagende tekst brengen wij onder woorden hoe wij ons in de toekomst als gemeente zien. Wij onderscheiden daarin drie aspecten:

- omgang met God,
- gemeenschap met elkaar
- dienst aan de samenleving

Met kleine stappen en bescheiden ontwikkelingen zijn wij als beide gemeenten al verscheidene jaren beleidsmatig bezig. Met deze visienota willen wij streven naar samenhang in ons beleidsmatig werken, een aantal grote lijnen uitzetten en uitdagingen formuleren voor de komende tijd.

Hoofdstuk 2   Visie: bronnen van waaruit wij gemeente willen zijn

De protestantse gemeente te Haaksbergen-Buurse:

1. **Wil een gemeente zijn die de God van Israël en Jezus Christus belijdt als fundament voor haar belijden, viëren, leven en dienen.**

Geïnspireerd door de verhalen over Gods relatie met Israël belijden wij Jezus Christus als de beloofde Messias. Wij vormen een gemeenschap die 'gemeente van Jezus Christus' heet. Wij beschouwen Hem als de door God gezonden Zoon, in wie het koninkrijk van God nabij is gekomen. Ons belijden, viëren, leven en dienen cirkelt rondom Gods liefde in en voor de wereld. Vanuit die overtuiging willen wij gemeente zijn.

2. **Wil een gemeente zijn die geroepen door Gods Geest en het appèl van Jezus Christus ernaar streeft mensen, zowel binnen als buiten de kerk, mogelijkheden te bieden om de boodschap van het evangelie te ontdekken en God in hun leven te ervaren.**

Wij leven in een seculiere tijd, waarin geloven in God niet vanzelfsprekend is. De verborgenheid van God en de confrontatie met het kwaad in de wereld maakt het er niet gemakkelijker op. Waar halen wij de moed vandaan om toch te blijven geloven in een God met wie een mens een relatie kan hebben? Er is eigenlijk maar één grond, deze: er zijn mensen die zeggen door God zó aangesproken te zijn, of zich geraakt weten door Jezus Christus dat het voor hen onmogelijk is geworden om *niet* in Hem te geloven. Binnen de kerk hebben wij elkaar nodig om, verzameld rond woord en sacrament, ons geloof te versterken. Het evangelie raakt ons en wij ervaren dat als zo waardevol dat wij ook anderen daarin willen laten delen.

3. **Wil een gemeente zijn die een verbinding legt tussen Bijbel en hedendaagse samenleving.**

Wanneer wij uitspreken dat wij een verbinding willen leggen tussen Bijbel en hedendaagse samenleving, zeggen wij dat wij de bron en leidraad van ons 'gemeente zijn' in de Bijbel vinden. Het is een eeuwenoude geloofsgetuigenis van mensen die God in hun leven ervaren hebben en die ons voedt en houvast geeft in een steeds weer veranderende wereld. Voor veel mensen is dit houvast niet meer vanzelfsprekend. Tussen de Bijbel en de hedendaagse samenleving is een kloof ontstaan. Er zullen bruggen gebouwd moeten worden waarmee kloven overbrugd worden.

Hiermee zeggen wij ook dat wij geloven dat de Bijbel en de wereld elkaar iets te zeggen hebben. De Bijbel stelt vragen aan de wereld, maar de wereld stelt ook vragen aan de Bijbel, die haar een spiegel voorhoudt. Juist door de vragen die gesteld worden zoeken wij naar vindplaatsen van God. Het is een wisselwerking, waarbij wij aan het denken gezet worden hoe wij ons in de huidige samenleving dienen op te stellen.

4. Wil een gemeente zijn die betrokken is op de samenleving en op de wereld, opkomt voor de degenen die in nood verkeren en getuigt van vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping.

Wij willen als gemeente *geen* gesloten groep zijn, *geen* vereniging waarvan je lid moet zijn om gezien en gehoord te worden. Als gemeente weten wij ons geroepen om, net als Jezus Christus, met ontferming bewogen te zijn over ieder mens, die zijn of haar weg zoekt in dit leven. Wij willen als gemeente openstaan voor de verhalen en belevissen van mensen, hier in Haaksbergen en wereldwijd. Wij willen delen hoe ook wijzelf van Gods ontferming leven.

Wij beseffen dat 'gemeente zijn' geen doel op zichzelf is. Wij zijn gemeente van Jezus Christus om in zijn voetsporen te gaan en de samenleving van dienst te zijn zoals Hij het ons heeft voorgedaan.

Hoofdstuk 3   Gemeente en samenleving

In de volgende pagina's wordt stilgestaan bij ontwikkelingen die wij signaleren in de samenleving. Wat is de weerslag daarvan op de gemeente en welke consequenties hebben deze ontwikkelingen op de betrokkenheid binnen de gemeente en de samenleving?

Spiritualiteit

Wij leven in een wereld waaruit de samenhang verdwenen is. Ieder mens leeft in verschillende werelden, die van werk, vrijetijdsbesteding, politiek, gezin. Elke wereld heeft zijn eigen waarden en normen, zijn eigen doelen en dromen, waarop de kerk en het geloof geen vanzelfsprekende invloed meer hebben. De kerk is een vereniging geworden, een onderdeel van het leven en de samenleving, naast vele andere.

Deze opsplitsing van de samenleving in aparte wereldjes (sociale differentiatie) heeft tot gevolg dat mensen steeds minder weten waar zij aan toe zijn. Er groeit een behoefte naar samenhang, zonder dat men terugverlangt naar de verzuilde maatschappij uit het verleden. Mensen zoeken in onze tijd naar balans, zingeving en spiritualiteit.

Waar wil ik als mens voor leven?

De gemeente kan een rol spelen in deze zoektocht naar spiritualiteit, door een plek te bieden waar de alledaagse werkelijkheid in een ander licht komt te staan. Zij kan ook een bijdrage leveren aan het gesprek over ethische vragen, over principiële kwesties, over toekomst en hoop.

Samenleving

In onze visie spreken wij uit dat wij gemeente willen zijn in deze wereld, in deze samenleving, met en voor mensen van deze tijd. Wij hebben dan ook kennis te nemen van wat er in de wereld gaande is en wat zich in de samenleving afspeelt.

Dit betekent dat wij als gemeente meer naar buiten moeten treden, naar de mensen toe, binnen de mogelijkheden en de capaciteiten die wij als gemeente hebben. Wij kunnen dan laten zien waar wij voor staan, wat ons motiveert en wat en waarom wij dat doen.

Open gemeenschap

Onze samenleving is sterk geïndividualiseerd. Op zichzelf is dat geen slechte ontwikkeling. Individualisering is een vorm van emancipatie. Nog niet zo lang geleden ontleenden mensen hun identiteit aan de groep waartoe zij behoorden. Dat kon een politieke partij zijn, een vakbond of de kerk.

Aan die groep ontleenden mensen hun idealen. Zij lieten belangrijke keuzes afhangen van wat de partij of de kerk ervan vond, lazen dezelfde krant en waren lid van dezelfde omroep. Dat gaf vastigheid, maar het beperkte de mensen ook. Een afwijkende mening werd niet geaccepteerd en kritische vragen werden niet gewaardeerd.

De individualisering, die zich in de laatste decennia heeft doorgezet, heeft mensen ruimte gegeven. Zij zijn zelfstandig en mondig geworden. Men mag zichzelf zijn en eigen keuzes maken. Dat wil niet zeggen dat mensen geen behoefte hebben aan gemeenschap, aan contacten met anderen om hun eigen gedachten en keuzes te spiegelen aan die van de ander. Maar dan niet meer in de sterke, vaak veeleisende, gemeenschappen van weleer. Gemeenschappen moeten 'open' zijn, dynamisch, vrijwillig en nieuwsgierig naar de buitenwereld. Mensen willen wel lid zijn van een gemeenschap, maar niet worden gedwongen tot 'alles of niets' keuzes. De gemeente kan hierop inspelen door zich te realiseren dat er verschillende manieren zijn waarop mensen participeren in de gemeenschap van de kerk.

Het ervaren van God

Wat bedoelen wij eigenlijk als wij 'God' zeggen? Hoe weten wij dat Hij bestaat? Wat kan Hij met ons leven en met onze wereld te maken hebben? Steeds meer mensen weten het niet precies. En toch geloven zij. Maar waarin en waarom? De zekerheden die eeuwenlang het geloof van mensen droegen, overtuigen niet iedereen. Mensen zoeken zelf naar geloofsvoorstellingen die hen aanspreken. De nadruk verschuift in onze tijd van objectieve geloofssystemen (wat de kerk belijdt) naar persoonlijk geloof. Dat geloof is sterk gebaseerd op eigen ervaringen.

Op zichzelf is dat niet nieuw. Geloof heeft nooit gekund zonder religieuze ervaring, maar vandaag zoeken mensen naar ervaringen die hen persoonlijk raken. Dat hoeven geen buitengewone ervaringen te zijn. Het gaat om de geloofservaring van mensen in hun dagelijks leven. Hiermee willen wij echter niet beweren dat het bestaan van God afhankelijk is van onze ervaringen.

De gemeente kan een plaats zijn waar mensen iets van God op het spoor kunnen komen, een kerk die mensen helpt om het Heilige te ervaren.

Hoofdstuk 4   Uitdagingen

Uitdagingen

Uit het voorafgaande hoofdstuk zijn vier uitdagingen te formuleren die ons beleid de komende jaren richting kunnen geven. Zij sluiten aan bij de vier elementen van de visie en houden rekening met de vragen die de samenleving aan ons stelt. De volgorde in prioriteit moet nog wel vastgesteld worden. Dit dient te geschieden door de kerkenraad. Wanneer een uitdaging wordt opgepakt zal verder moeten worden uitgewerkt hoe wij met de uitdaging willen omgaan, welke middelen er gebruikt zullen worden en naar welke concrete doelen wij streven.

Als Protestantse gemeente Haaksbergen nemen wij ons voor de komende jaren op de volgende uitdagingen in te gaan:

1. Mogelijkheden op het ervaren van God

Wij willen als gemeente actief de mogelijkheid bieden om de boodschap van de Schrift te ontdekken en het geloof te beleven.

Wij willen zoeken, naast de zondagse eredienst, naar meer wegen waarlangs mensen de gelegenheid krijgen om met het geloof in aanraking te komen. Daarbij realiseren wij ons dat mensen op heel verschillende manieren op zoek zijn naar spiritualiteit. Voor de één is het genoeg te geloven dat er toch *iets* moet zijn, terwijl de ander geraakt zou willen worden door de ontmoeting met God. De één zoekt de gemeenschap met anderen, de ander zoekt de stilte en de afzondering. Mensen kunnen in grote of kleine kring het geloof delen door samen te leren of door ontmoetingen met anderen.

Bij de uitwerking van deze uitdaging kan gedacht worden aan:

- variatie in kerkdiensten
- andere vormen van vieringen op andere tijden en andere plaatsen
- zoeken naar manieren om verhalen, over ervaringen van mensen met God, met elkaar te delen
- open zijn van de kerk voor inloop en ontmoeting, gebed, informatie en gesprek

2. *Geloven in deze tijd*

Wij willen als gemeente ons inzetten om jongeren en volwassenen vertrouwd te maken met de christelijke traditie.

Wij weten dat geloven van horen zeggen is. Er zijn ons verhalen en ervaringen doorgegeven van mensen die God in hun leven ervaren hebben. Het christelijk geloof wordt gedragen en gevoed door Schrift en traditie. Door opvoeding, onderricht en meedoen aan rituelen wordt de christelijke traditie van de ene op de andere generatie doorgegeven. Wanneer er geen verbinding meer wordt gelegd tussen de Bijbel en de hedendaagse samenleving, zal het christelijk geloof en de christelijke traditie uit het leven van mensen verdwijnen. Om dat te voorkomen willen wij bevorderen dat mensen de waarden en rijkdom van de christelijke traditie ontdekken.

Het vertrouwd maken van jongeren en ouderen met deze traditie stagneert al geruime tijd. Daarbij gaat het om kennis, niet zozeer van wat wij als kerk zeker weten, maar met name wat ons inspireert. Mensen kunnen door deze inspiratie vertrouwd gemaakt worden door voorbeeld, vorming en toerusting, onderling gesprek en door mee te doen aan vieringen van de gemeente. Om dit te bevorderen willen wij als gemeente mensen, die deel uitmaken van de huidige samenleving, de waarde en rijkdom van het christelijk geloof laten ontdekken. Dit kan gebeuren door meerdere vormen van informatie, vorming en toerusting, waarbij zowel ouderen als jongeren actief betrokken worden.

Bij de uitwerking van deze uitdaging kan gedacht worden aan:

- aandacht voor geloofsopvoeding en gespreksgroepen
- diensten voor jong en oud
- volwassenencatechese
- de relatie tussen kerk en school
- het aanstellen van een kerkelijke jongerenwerker
- aandacht voor de jonge gezinnen

3. *Gastvrij en open*

Wij accepteren dat mensen op verschillende manieren betrokken zijn bij de gemeente. Elke vorm van participatie willen wij serieus nemen.

Wij gaan ervan uit dat het wezenlijk is voor de gemeente dat mensen deelnemen, meedoen en kerkelijk betrokken zijn. Wij beseffen dat de betrokkenheid van mensen bij de kerk in onze tijd is afgenomen. Dit komt onder meer omdat steeds meer mensen kiezen voor een gedeeltelijke participatie. Zij willen wel ergens bij horen omdat zij behoefte hebben aan verdieping van levensvragen, geïnformeerd willen worden over Bijbel en geloof en verlangen naar rituelen. Met name op hoogte- en dieptepunten van het leven hebben zij behoefte aan hulp. Wij constateren dat de betrokkenheid van de mensen bij de gemeente divers is. Het is belangrijk dat wij in ons beleid daarop inspelen. Zo willen wij een open en gastvrije gemeente zijn met een laagdrempelig pastoraat en diaconaat dat ook ruimte biedt aan vrijblijvende, incidentele contacten.

Bij de uitwerking van deze uitdaging kan gedacht worden aan:

- aanbod van missionaire activiteiten
- aandacht voor de oecumene
- incidentele, laagdrempelige betrokkenheid bij de kerk stimuleren – projectmatig meewerken
- eigentijdse communicatiemiddelen gebruiken

4. *Kerk zijn in de samenleving*

Wij willen als gemeente aanwezig zijn in de samenleving waarvan wij deel uitmaken door dienstbaar en gastvrij te zijn voor onze medemensen.

Geraakt en geïnspireerd door de boodschap van Jezus, willen wij een plek zijn waar mensen op adem kunnen komen en waar zij worden aanvaard zoals zij zijn. Wij willen hulp bieden daar waar nodig is, opkomen voor mensen, zorg hebben voor vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping. Wij willen bijdragen aan het nadenken over ethische vragen en aan een zorgzame en gezonde samenleving.

Bij de uitwerking van deze uitdaging kan gedacht worden aan:

- samenwerking met maatschappelijke organisaties
- activiteiten en ontmoeting rond geloof en cultuur
- aandacht voor 'kerk in de buurt' functie
- zorg voor wie aandacht en hulp nodig hebben

5. *Prioriteit*

De keus voor de volgorde in de uitdagingen is aan de kerkenraad, uitgaande van de vier onderstaande punten:

1. Mogelijkheden op het ervaren van God
2. Geloven in deze tijd
3. Gastvrij en open
4. Kerk zijn in de samenleving

Elk kerkelijk jaar zou één uitdaging een bijzondere aandacht kunnen krijgen.

Hoofdstuk 5 Tot slot

Ontwikkelen en veranderen, samen beleid maken vraagt om een goede communicatie, zowel tussen kerkenraad en gemeente als met buurt en dorp.

Deze visienota en de uitwerking ervan, is een richtlijn om 'het huis tot een levend lichaam' (te maken en) te houden. Veranderende omstandigheden zullen er misschien toe leiden om deze richtlijn aan te passen. In dat opzicht is deze visienota geen statisch document of een statische uitspraak, maar te beschouwen als een leidraad in een proces om tot één gemeente te komen in een tijd en samenleving, die voortdurend verandert. Een levend lichaam staat zelf ook niet stil, maar groeit en ontwikkelt zich.

Haaksbergen, januari 2014

Namens de Stuurgroepleden:

*Gonda Elzenga
Hette van der Giessen
Jannie de Greef
Annie Hilberink
Gerwin Koekkoek
Herman Langerak
Wilma de Ruiter
Wim Scholl (voorzitter)
Gertjan Somsen
Sylvia Spit
Jan Vedders
Bob Wijnbergen*